

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Mariae Gratiani A Burgo S. Sepulchri Episcopi Amerini De Vita Joannis Francisci Commendoni Cardinalis Libri Quatuor

Graziani, Antonio Maria

Parisiis, 1669

Cap. XVII. De abstinentia ejus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9616

nem subiturum, si quos non læserit, iis satisfacere, eorum^q affectare gratiam videretur: nec ullam excusationem aliquâ culpæ suspitione vacare, & culpam qui præstant, excusari non debere. Nec eum constantis, ac rectæ mentis fiducia fefellit; vterque enim Rex, ut veritatem ferè dies aperit, fide ejus perspectâ, & litteras ad eum reconciliatæ gratiæ pignus postea dedit, & Rex Hispaniæ Apostoli Philippi in Phrygia pro fide erga Christum Deum interfecti os brachii, ad templum, quod ei Divo ædificabat, ornandum, sanctiûsque eâ reliquiâ corporis ejus reddendum, dono dari sibi à Commendono postulavit. Eam ipse è Germania ex æde Marthæi apud Treviros de sacerdotum, qui fano præerant, voluntate deductam in Italiam cum aliis multis attulerat, & petenti Regi argenteâ inclusam thecâ in Hispaniam perlibenter misit, à quo quidem ritè, atque castè suscepta suo in templo reposita est.

De abstinentia ejus.

CAPUT XVII.

UT sui minimè profusus, ita alieni abstinentissimus fuit. In frequentibus legationibus, quas, uti docuimus, pro Republica obivit, cum veras innocentia, atque integritatis laudes externis nationibus, quas infatigabili cursu peragra-

vit, ostendit, tum maximè abstinentem in omni re non se solùm, sed suos etiam præstitit. Cùm ampla illi, latèque multarum rerum potestas, & major quàm pro more propter spectatam ejus fidem, & diligentiam ferè permetteretur, hujus vsus potestatis ita ab omni semper quæstu abfuit, vt nullus à quoquam teruncius cujusvis rei diploma auferente insumptus vmquam sit, ne pro scriptura quidem, atque opera. Ac si quando res cogere videbatur, ne neglectæ legis multa remitteretur, eam ipse multam aut templis, aut egentibus esse jubebat. Siquem suorum accepisse quicquam ab vlllo provincialium quamcumque ob rem comperiisset, statim cum ignominia domo exigebat; nec minùs iis irascebatur, qui dedissent: magnam verò ab eo gratiam inibat, qui delatum ad se donum rejecisset, idque ipse pro suis facultatibus remunerabat. Quâ disciplinâ est consecutus, vt & amarent eum sui, & vererentur, & existimationi ejus perinde, ac suæ studerent. Cujus rei experimentum, fructumque per jucundum aliquando cepit. Provinciâ decedens vsus in itinere hospitio est Archiepiscopi cujusdam, fortunæ viri amplissimæ, & copiis, & opibus magnis præditi, sed qui senserat se Comendono suspectum, quòd parum sincerâ fide Catholicæ religionis partes tueri, conjunctiùs, & amantiùs cum hæreticis vivere, quàm Archiepiscopum deceret, diceretur. Eò impensiùs huic tegendæ, aut abluendæ famæ, hospitem eum magni-

ficè, ac splendide acceptum omnibus humanita-
tis, & comitatis officiis percoluit. Abeunti cum
non solum ipsi argentea vasa magni ponderis
obtulisset cum pertinaci obtestatione ut accipe-
ret, sed familiaribus quoque ejus singulis pro
cujusque fortuna munera eodem tempore dari
jussisset, nemo inventus est qui acciperet, ne co-
ci quidem, aut ultimi ministrorum. Ea res Com-
mendono oppidò perquam grata accidit lato
respondisse institutis suis mores omnium suorum,
nec ambitiosi hospitis largitioni cujusquam cupi-
ditatem patuisse. Atque hujus ipse continentiae per-
multa, & magna documenta dedit, & qui locu-
pletare se nec injusto, nec insueto aliis com-
pendio potuit, gloriam, quam divitias ferre è pu-
blico ministerio satius habuit. Ego ne, quod lon-
gum esset, singula enumerem, duo tantum ex-
empla subjiciam. Cum in Germanica legatione,
in quam Episcopus ad Concilium indicendum est
missus, ad Joachimum Brandeburgensium Re-
gulum, unum è septemviris, qui suffragiis suis Cæ-
sarem creant, & ipsum Lutherana doctrinâ, factio-
néque imbutum venisset, ut supra docuimus,
summòque apud eum in honore fuisset, disceden-
tem ille regiâ munificentiam prosequi cupivit.
Nam equos eximios quatuor, varii usus argentea
vasa, atque in his ex argento item, sed auro
superinducto pateras binas notabilis magnitu-
dinis, ac ponderis, Germanico factas opere, qui-
bus illi solemnibus potant dapibus, horologium
sum-

summi artificii, quo magnopere Germanorum ingenia gaudent, excelluntque, adjecit, & aureos nummos quingentos, præfatus haud ignarum se quantis sumptibus qui procul ab domo peregrinantur, hauriri necesse sit. Ex his Commendonus nihil accepit, atque contendenti Regulo, & pudori sibi sua spreta munera fore querenti non cessit, professus rem modò ab se remitti, gratiam rei perlibenter accipi. Cùm item è Polonia novo Cardinalatùs honore insignis in Italiam profisceretur, Augustus Rex indecorum sibi existimans, si virum eâ dignitate è Regno suo decedere nullâ suâ liberalitate usum patèretur, per Petrum Miscovium Episcopum Plocensium, vnum è Poloniæ proceribus, ac tum principem apud eum gratiæ locum obtinentem, diploma ad eum Regiis signis, atque chirographo consignatum misit, quo ei annum vesticum duorum millium Ungaricorum duabus solvendum pensionibus constituebat. Quo quidem diplomate testabatur Rex id quod res erat, non sibi ante eum diem studium bene, ac largiter merendi de viro tali defuisse, sed ipsum obstitisse voluntati suæ omnia repudiando. Quod tum quoque contigit. Nam Commendonus, quamquam ei pro novæ dignitatis splendore pertenuis, atque angusta res esset, tamen gratias simul, & diploma ad Augustum referre Miscovium iussit, pulchrè quidem mereri, sed pulchrius contemni Regum dona existimans. Sed Rex de eo litteras ad Pontificem Maximum de-

dit, nec destitit, donec Pontificis adactus imperio Commendonus munus Regium recepit. Ita factum, ut & liberalitas Regis, & Legati abstinentia egregiè constiterit. Hæc, atque alia hujusmodi multa abstinentis, atque integri animi documenta eò majori admiratione accepta, celebratâque sunt, quò nos antea gravius & cupiditatis infamiâ apud exterarum nationum premebamur. Nec parva in iis alienatarum gentium culpa residere creditur, qui ad eas in fide, atque in antiquæ sanctitatis officiis continendas missi, ita se turpium quæstum, atque avaritiæ sordibus contaminarunt, ut Romanum nomen in magna inde acerbitate, atque invidia externis gentibus posuerint. Quæ maximè unius virtute, atque abstinentiâ deleta macula est.

*De habitu corporis, & valetudine,
& morte ejus.*

CAPUT XVIII.

STATURA fuit justâ, erectâque, & minimè tardoincessu, facie decorâ, magnâque gravitatem, ac dignitatem præferente, colore subfusco, sed florido, & ferè rubentibus genis, barbâ, capillôque denso, & admodum nigro; nigris item oculis, vegetisque, & acutâ, ac celeri acie; naso paulò eminentiore, & qui subridenti spontè, ut notari posset, moveretur: aures item mo-